

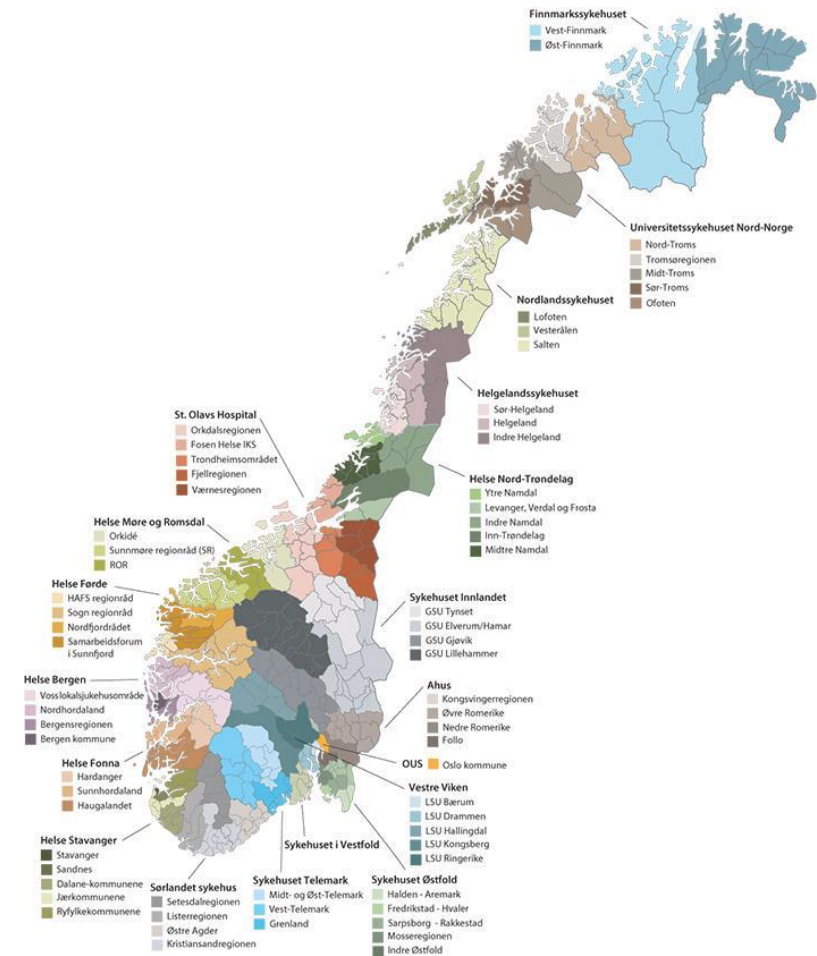
Behandling av samtidig psykisk sykdom og problemer med rusmidler

Cecilie Bhandari Hartberg MD PhD

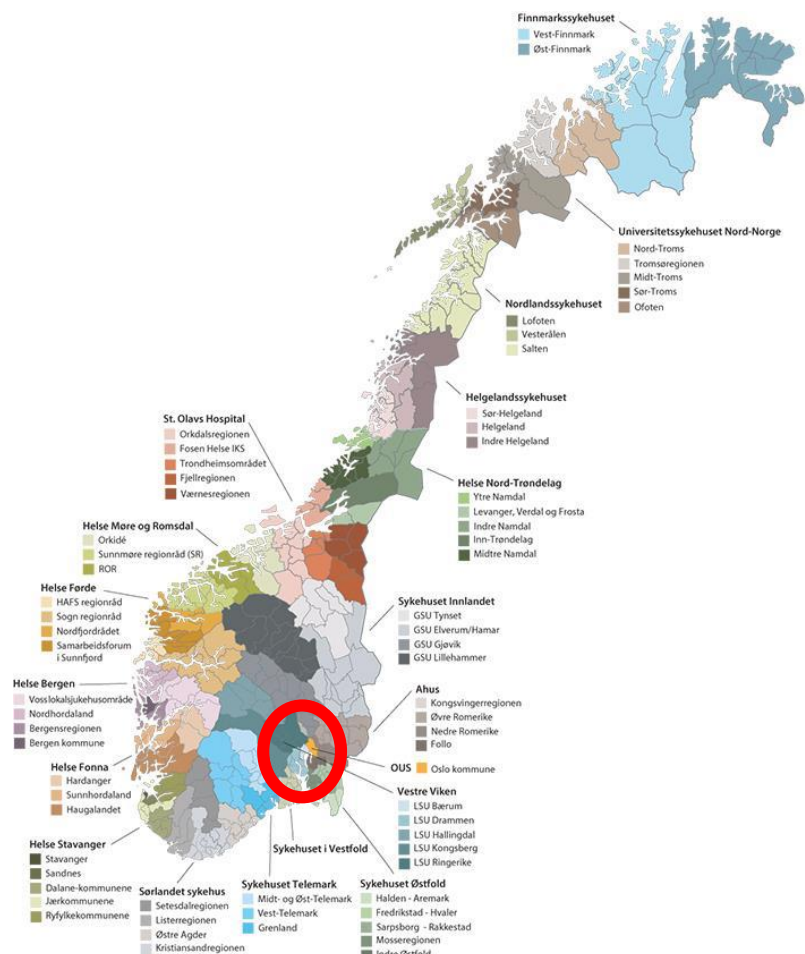
Leder fag og kvalitet

Klinikk psykisk helse og avhengighet

Oslo Universitetssykehus

Oslo kommune og sykehusene

Sektorer i Oslo

- Ahus og bydeler
- Lovisenberg sykehus og bydeler
- Diakonhjemmet sykehus og bydeler
- Oslo universitetssykehus og bydeler

Ulike nivåer og deler av helsetjenesten

Nivå	Forløp
Fastlege	Lette og kortvarige problemer
Psykisk helsehjelp og rustjeneste i kommunen	Kortvarige, alvorlige og langvarige, lette problemer
Psykisk helsehjelp og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i spesialisthelsetjeneste	Alvorlige, langvarige problemer/lidelse

Noen begreper

- PHV Psykisk helsevern (psykiatri i spesialisthelsetjenesten)
- ROP Rus og psykisk lidelse
- TSB Tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- LAR Legemiddel assistert rusbehandling
- Kommunehelsetjeneste
- Spesialisthelsetjeneste

Bruk av rustjenester i Oslo kommune (2022)

- 5 000 oppsøkte fastlege
- 25 000 konsultasjoner
- 635 personer med ROP helseproblemer
- 1 204 personer med opphold i kommunens rusinstitusjoner
- 49 narkotikautløste dødsfall

Oslo

Velferdsetaten

Helhetlig russtatistikk

Oslo kommune

Rusbehandling i spes. helsetjenesten i Oslo

- 5 600 pasienter som var i poliklinisk og/eller døgnbehandling i TSB
- 28 prosent av pasientene har vært i døgnbehandling.
- 1 500 personer i LAR behandling
- 30 personer på dom til tvungent psykisk helsevern døgnet, og tvungent psykisk helsevern poliklinisk (FACT)

Variasjon i bruk og ressurser

	Befolkning 18 år og eldre	Prevalens beboere VEL (2023)	Andel pasienter fastlege (2022)	Andel pasienter i LAR (2022)	TSB polikli./dag og døgnpas. (2022)	Innsettelse i fengsel (2022)	Bekymrings- meldinger barnevern 2022
Alna	38 708	1	8,3	2,7	9,8	2,5	5,2
Bjerke	26 076	1,8	8,5	2,8	9,6	2,6	4,4
Frogner	52 455	2,2	9,1	1,9	11,3	1,1	4,6
Gamle Oslo	50 237	2,7	10,9	4,2	14,8	2,5	4,3
Grorud	21 779	2,3	8,7	3,7	11,4	2,4	6,6
Grünerløkka	54 651	3	9,1	2,9	12,6	2,2	3,6
Nordre Aker	41 020	1,2	5,5	1,4	6,1	0,5	1,8
Nordstrand	40 737	1,4	6,9	1,9	7,9	1,1	2,7
Sagene	39 456	2,4	11,8	4,5	15,2	2,7	3,4
St. Hanshaugen	34 298	2,7	10,9	3,6	15,4	2,1	4
Stovner	25 585	2	7,7	3,2	9,5	3	6
Søndre Nordstrand	29 274	2,8	9,4	3	11,7	3,4	4,8
Ullern	27 580	1,5	7	1,3	7,3	0,6	2,1
Vestre Aker	38 482	1,4	6,8	1	6,8	1	1,5
Østensjø	39 318	1,4	7,3	2,2	8,3	1,3	3
Totalt Oslo	564 200	2	9	3	11	1,9	3,7

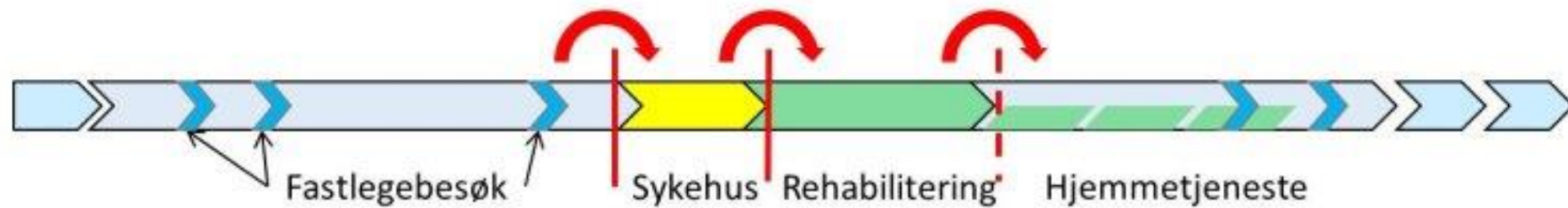
Figur 1 Antall personer pr tusen innbyggere som har opphold i VELs rusinstitusjoner, konsultasjoner hos fastlege diagnose rus, pasienter i legemiddelassistert rehabilitering (LAR), pasienter ved poliklinikk og døgnbehandling i tverrfaglig spesialisert rusbehandling, innsettelse i fengsel og bekymringsmeldinger barnevern 2022. Grønt indikerer lav prevalens mens rødt indikerer høy prevalens.

*4 544 personer har ikke oppgitt bydel eller har bydelstilhørighet til Sentrum og Marka

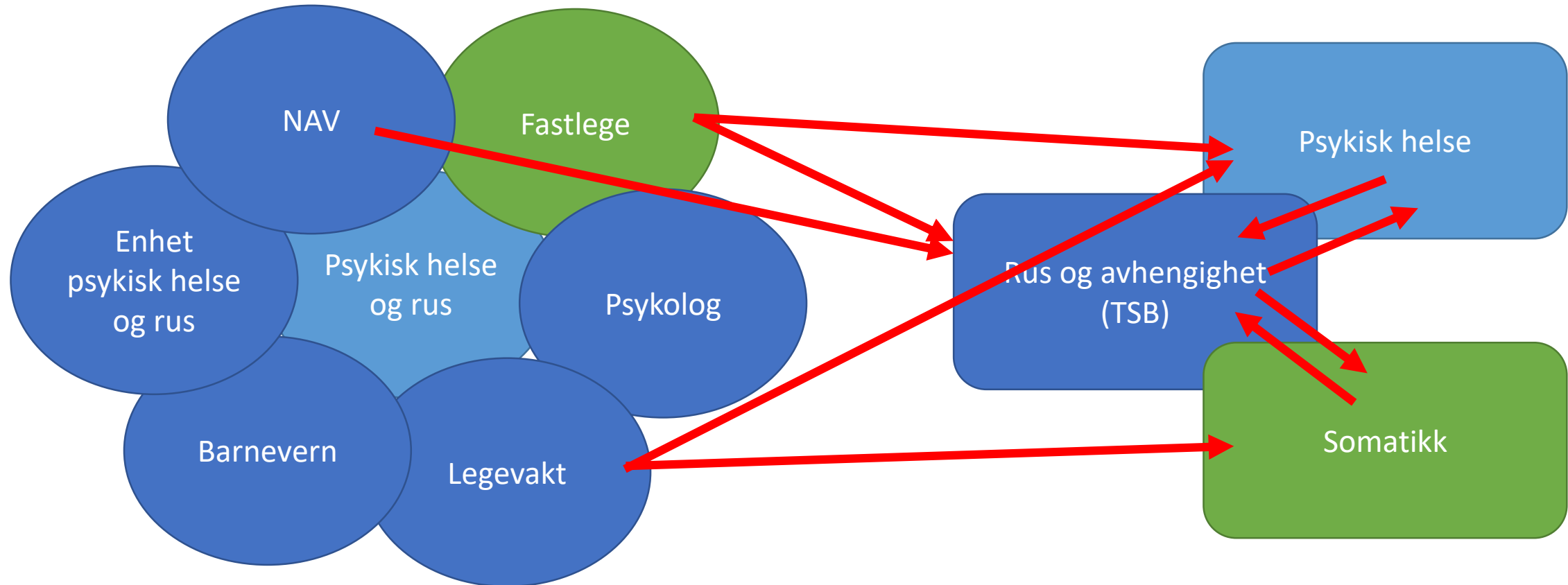
	Årsverksinnsats voksne pr 10.000 innb	Årsverksinnsats barn og unge pr 10.000 innb
Alna	15	30
Bjerke	20	21
Frogner	16	41
Gamle Oslo	18	58
Grorud	24	33
Grünerløkka	13	44
Nordre Aker	15	32
Nordstrand	8	18
Sagene	26	18
St. Hanshaugen	25	71
Stovner	35	41
Søndre Nordstrand	20	23
Ullern	14	32
Vestre Aker	15	13
Østensjø	27	47
Totalt Oslo	19	33
Norge 2022	27	32

Figur 2 Årsverksinnsats innen rus og psykisk helse for henholdsvis voksne og barn/unge pr 10.000 innbyggere 2022. Årsverksinnsatsen for Oslo totalt inkluderer årsverk i bydelene, Velferdsetaten og Helseetaten.

Pasientforløp (i teorien)

Pasientforløp (i praksis)

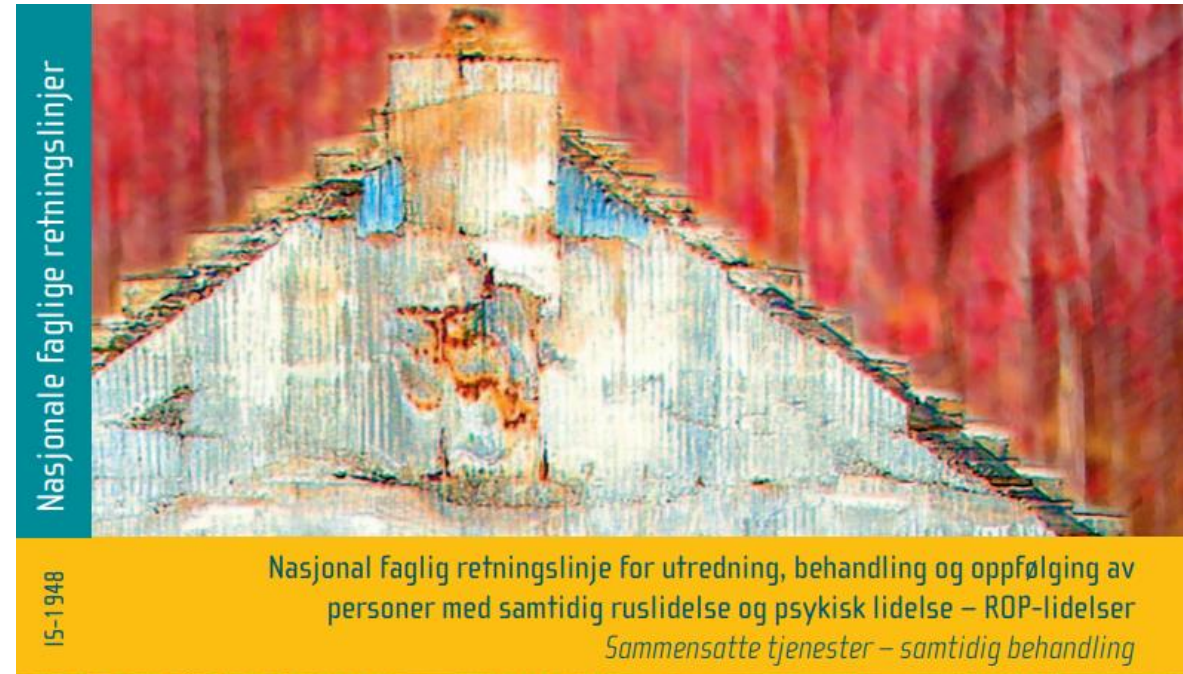

Tverrfaglig spesialisert rusbehandling

- 2004 - Spesialisthelsetjenesten fikk ansvaret for rusbehandling
- 2012 – ROP retningslinje
- 2013 - Nasjonal kompetansetjeneste for tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- 2015 – Rus- og avhengighetsmedisin blir spesialitet

ROP-retningslinje (2012)

- Samarbeid mellom enheter og nivåer
- Forbedre innholdet
- Harmonisering av tjenestetilbudet
- 93 anbefalinger (!)

Implementering av retningslinjen

- Kompetansetjenester i kommune (Korus) og spesialisthelsetjeneste (NK ROP)
- Tiltak for å gjøre retningslinjen kjent for pasienter og pårørende
- Elektronisk retningslinje

Ansvar i spesialisthelsetjenesten

Ansvar	Psykisk helsevern	Psykisk helevern/ Tverrfaglig Spesialisert behandling	Tverrfaglig spesialisert behandling
Psykisk lidelse	Alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse
Ruslidelse	Alvorlig ruslidelse og mindre alvorlig ruslidelse	Mindre alvorlig ruslidelse	Alvorlig ruslidelse

Problemer med implementering

- Mange anbefalinger
- Fortsatt uenighet om ansvar, for eksempel personlighetsforstyrrelse
- Reduksjon døgnplasser
- Kunnskapsmangel
- Ulikt lovverk for tvang

Ansvar	Psykisk helsevern	Psykisk helevern/ Tverrfaglig Spesialisert behandling	Tverrfaglig spesialisert behandling
Psykisk lidelse	Alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse
Ruslidelse	Alvorlig ruslidelse og mindre alvorlig ruslidelse	Mindre alvorlig ruslidelse	Alvorlig ruslidelse

Dagens helselovgivning

Spesialisthelsetjenesteloven

Helsepersonelloven

Pasient- og brukerrettighetsloven

Psykisk helsevernloven

Helse og omsorgstjenesteloven

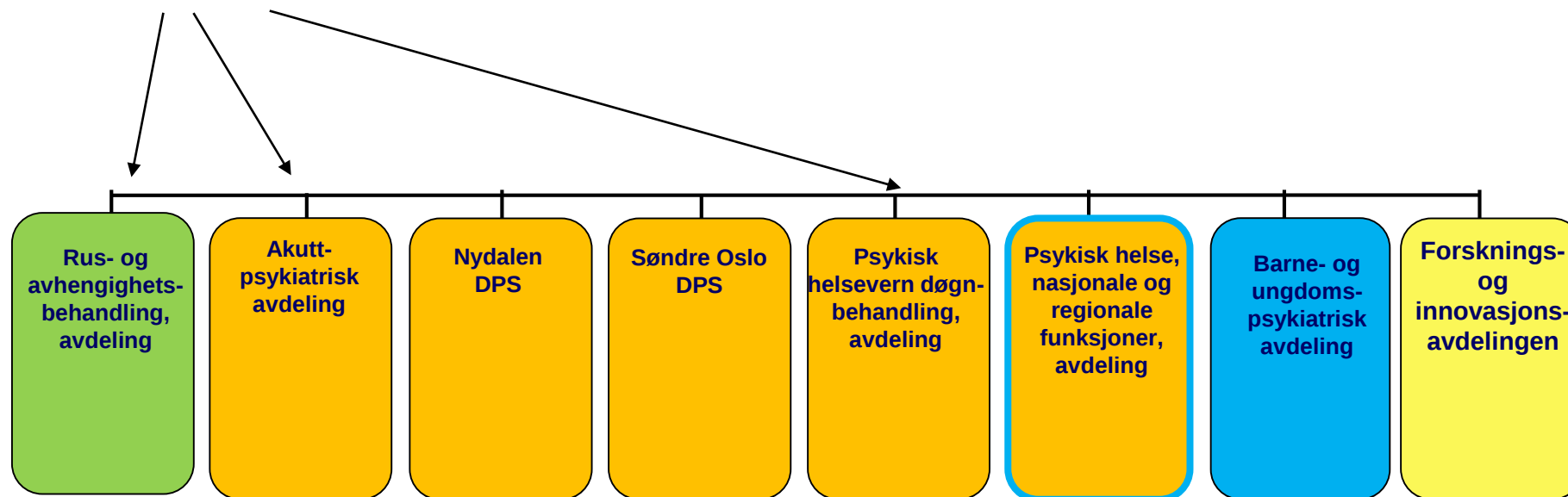
Organisering ved OUS

Fagområder:

1. Rus- og avhengighetsmedisin (TSB)
2. Voksenpsykiatri
3. Barne- og ungdomspsykiatri

Klinikk psykisk helse og
avhengighet

Rus- og avhengighetsbehandling (ARA)

- Tverrfaglig spesialist behandling av ruslidelser/TSB
- Legale og illegale rusmidler
- Akutt og planlagt
- Andre avhengigheter

Rus og psykisk lidelse

- Psykosesymptomer
- Tvang

TSB

Akuttpsykiatri Poliklinikk Døgn

Psykisk helsevern

- Akuttpsykiatrisk avdeling
- Seksjon psykose
- Sikkerhetsavdeling
- FACT team

Ansvar	Psykisk helsevern	Psykisk helsevern/ Tverrfaglig Spesialisert behandling	Tverrfaglig spesialisert behandling
Psykisk lidelse	Alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse
Ruslidelse	Alvorlig ruslidelse og mindre alvorlig ruslidelse	Mindre alvorlig ruslidelse	Alvorlig ruslidelse

TSB

- Rusakuttmottaket
- Døgnetenhet voksen og ung
- Private institusjoner
- Poliklinikk

Ansvar	Psykisk helsevern	Psykisk helsevern/ Tverrfaglig Spesialisert behandling	Tverrfaglig spesialisert behandling
Psykisk lidelse	Alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse
Ruslidelse	Alvorlig ruslidelse og mindre alvorlig ruslidelse	Mindre alvorlig ruslidelse	Alvorlig ruslidelse

Uenighet

- Klinikkens pasientflytmøte (ukentlig for døgnavdelinger)
- Møte med ARA/TSB og poliklinikkene (månedlig)

Ansvar	Psykisk helsevern	Psykisk helevern/ Tverrfaglig Spesialisert behandling	Tverrfaglig spesialisert behandling
Psykisk lidelse	Alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse	Mindre alvorlig psykisk lidelse
Ruslidelse	Alvorlig ruslidelse og mindre alvorlig ruslidelse	Mindre alvorlig ruslidelse	Alvorlig ruslidelse

Utredning

- Sendes ut før første samtale

Instrument	Funksjon	Selv-utfylling	Merknad
MADRS	Kartlegge depresjonsgrad/symptomer	Nei	Modul i DIPS, sum i journal
GFS	Funksjon/symptom generell skåre	Nei	GAF modul i DIPS, sum i journal
AUDIT	Kartlegge alkoholproblemer	Ja	
DUDIT	Kartlegge rusproblemer	Ja	
TRAPS	Kartlegging traumer og PTSD-symptomer	Nei	Side 2 kan unnlates ved negativt svar side 1.
LPFS-BF (se vedlegg)	Screening personlighetsforstyrrelser	Ja	Frivillig på akutt avd. og alderspsykiatrisk.*
ASRS	Kartlegge ADHD symptomer	Ja	Frivillig på akutt avd. og alderspsykiatrisk.*
V-Risk 10	Kartlegge voldsrisiko	Nei	Hvis «Nei» på item 1 og 2, trengs ikke item 3-10. Skjema finnes i DIPS
MOCA	Kartlegge kognitiv svikt	Nei	Kun >50 år eller mistanke om kog. svikt

Integriert behandling

Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse

Dévora Kestel, Geoffrey M. Reed, Mario Maj, O...

Lanseringswebinar for
ICD-11 CDDR

Webinar fra lanseringen av Clinical descriptions and diagnostic requirements for ICD-11 mental, behavioural and neurodevelopmental disorders (CDDR).

#RUS #PSYKISKHELSE #FYSISKHELSE
#UTREDNING

Lars Linderoth

IDDT-webinar 3: Stadiebasert behandling

Dette er IDDT-webinar 3, i to deler, om
 stadiebasert behandling og kliniske
 intervensjoner.

#BEHANDLING #RECOVERY #RUS
#PSYKISKHELSE #FYSISKHELSE

Tore Willy Lie

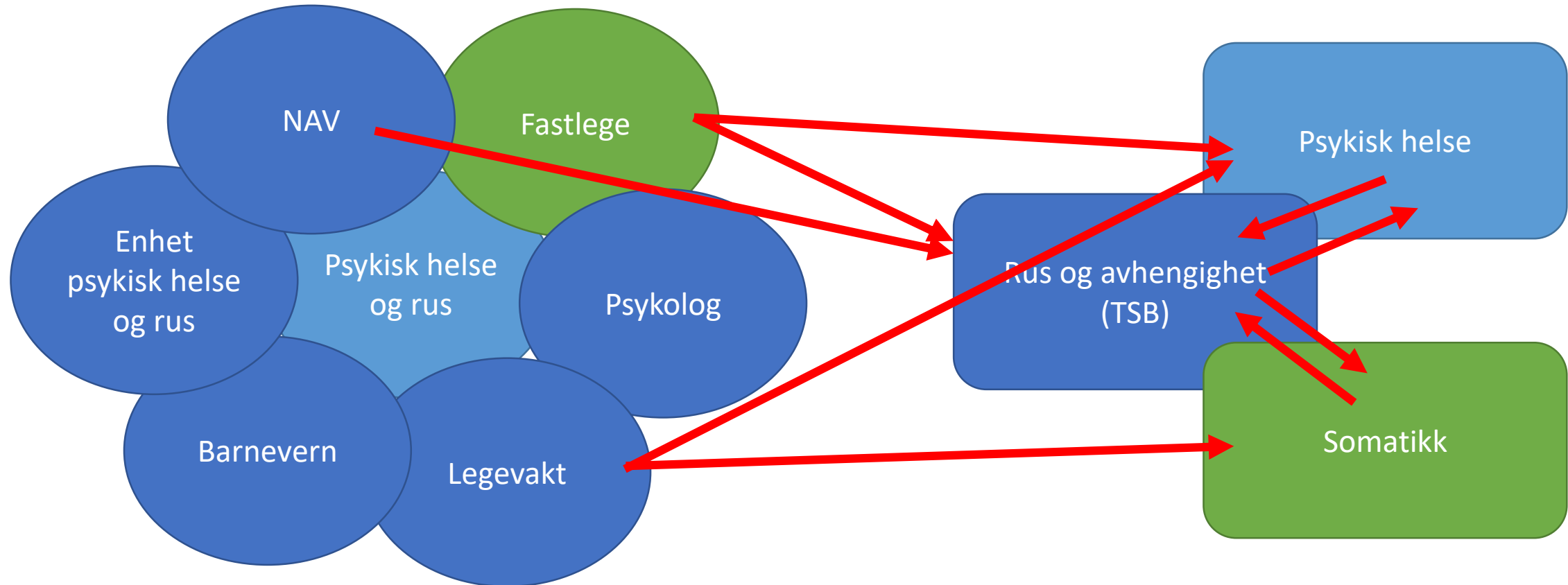
IDDT-webinar 4: Utredning og kartlegging

Dette er IDDT-webinar 4, i to deler, om utredning og kartlegging av rus og psykiske lidelser (kommunalt, samhandlingsteam, spesialisthelsetjenesten).

#BEHANDLING #RUS #PSYKISK HELSE
#FYSISK HELSE #UTREDNING

ROP - Nasjonal kompetansetjeneste ROP

Pasientforløp (i praksis)

Behandling av samtidig psykisk sykdom og problemer med rusmidler

Cecilie Bhandari Hartberg MD PhD

Leder fag og kvalitet

Klinikk psykisk helse og avhengighet

Oslo Universitetssykehus

